

Temagranskning – Hållbar utveckling

Fristående och kommunala förskolor
och fristående pedagogisk omsorg
i Tyresö kommun

2022

Barn- och
utbildningsförvaltningen
Dnr. 2022/BUN 0047

tyresö kommun



Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Temagranskning.....	4
1.2	Syfte	4
1.3	Metod	4
1.4	Definitioner	5
1.5	Avgränsning.....	5
2	Förskola.....	5
2.1	Styrdokument.....	5
2.2	Granskade förskolor	5
2.3	Resultat – förskola.....	6
2.3.1	Förskolans värdegrund och uppdrag.....	6
2.3.2	Mål och riktlinjer	9
2.3.3	Rektorns ansvar	11
2.4	Sammanfattning och bedömning – förskola	12
3	Pedagogisk omsorg	13
3.1	Styrdokument.....	13
3.2	Granskad pedagogisk omsorg.....	13
3.3	Resultat – pedagogisk omsorg	13
3.3.1	Värdegrund och uppdrag	13
3.4	Sammanfattning och bedömning – pedagogisk omsorg.....	14

1 Inledning

En kommun har enligt 26 kap. 4§ skollagen tillsyn över förskola vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7§ andra stycket skollagen, pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10§ skollagen, samt att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 6 och 5b§ skollagen.

I Tyresö kommun genomförs tillsyn i fristående förskolor och pedagogisk omsorg genom regelbunden tillsyn vart fjärde år, en årlig kvalitetsdeklaration, samt en årlig temagranskning.

1.1 Temagranskning

Enligt barn- och utbildningsnämndens granskningsplan (dnr. 2022/BUN 0026) ska barn- och utbildningsförvaltningen årligen genomföra en temagranskning som inriktas mot ett särskilt område eller en specifik sakfråga som valts ut i förskolans läroplan, Lpfö18. Temagranskning genomförs årligen på samtliga fristående förskolor och i pedagogisk omsorg, samt genom stickprov på de kommunala förskolorna.

Temagranskning 2022

Det utvalda området för temagranskning på förskolor och i pedagogisk omsorg är hållbar utveckling.

1.2 Syfte

Det övergripande syftet med kommunernas tillsyn av fristående förskolor är enligt Skolinspektionen att garantera att barn erbjuds en utvecklande, lärande och stimulerande verksamhet i enlighet med skollag och läroplan.¹

Syftet med barn- och utbildningsförvaltningens temagranskning är att visa på styrkor och utvecklingsområden inom det utvalda området på fristående och kommunala förskolor och i pedagogisk omsorg i Tyresö kommun.

1.3 Metod

Granskningen baseras på dokumentstudier av inlämnad rapportering, verksamhetsplaner, samt andra dokument som ligger till grund för verksamhetens arbete med hållbar utveckling.

¹ Skolinspektionen. Kommunernas tillsyn av fristående förskolor. Kvalitetsgranskning, 2016:3. Dnr: 40-2014:5632, sid. 17.

1.4 Definitioner

Undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande av kunskaper och värden.

Utbildning: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

1 kap. 3§ skollagen

1.5 Avgränsning

Granskningen omfattar samtliga fristående förskolor (tio huvudmän, sammanlagt 16 förskolor) och fristående pedagogisk omsorg (sex huvudmän) samt ett urval av de kommunala verksamheterna (fem förskolor).

Lokets kommunala pedagogiska omsorg deltog i granskningen, men eftersom verksamheten numer är avvecklad finns enheten inte med i denna rapport. Verksamheten på den fristående pedagogiska omsorgen Stjärnan 14 är pausad sedan juli 2022. Enheten finns med i rapporten.

Granskningen omfattar enheternas arbete med hållbar utveckling.

2 Förskola

2.1 Styrdokument

Skollagen, kapitel 8 (2010:800)

Förskolans läroplan, LpFö18, avsnitt 1 och 2.2–2.3 (Skolverket 2018)

Allmänna råd om måloppfyllelse i förskolan (Skolverket 2017)

2.2 Granskade förskolor

Huvudman	Enhet	Barn, antal	Antal beltids- tjänster	Leg. förskol- lärare, antal	Antal barn per beltids- tjänst	Antal barn per förskol- lärare
Dibber Inspira AB	Karlavagnen	62	9	3	6,7	20,1
	Kattfoten	55	7,65	2	7,2	27,5
	Stjärnan	69	9,8	3	7	23
Förskolan Lek och lär ek. för	Lek och lär	19	3	2	6,3	9,5
Montessoriförskolan Klinten ek. förening	Klinten	30	7	2	4,2	15
Förskolan Kryddan ek. för	Kryddan	21	4	1	5,25	21
Pysslingen skolor och förskolor AB	Brevik	72	12	3	6	24

Rödkullans förskolor AB	Rödkullan	30	6	3	5	10
	Slottsparken	25	6	2	4,1	12,5
Trollebo föräldra- kooperativ ek. för.	Trollebo	57	13	3	4,3	19
Tyresö församling, Svenska kyrkan	Trollflöjten	53	11	4	4,8	17,7
Tyresö kommun	Bergfoten	38	7,5	2	5,1	19
	Cassiopeja	68	13	4	5,2	17
	Sagan	60	11	4	5,5	15
	Teddy- björnen	68	13	4	5,1	17
	Vattenhjulet	86	16	8	5,3	10,8
Montessoriskolor och förskolor i Sverige AB	Tyresö montessori- skolas förskola	68	14	2	4,8	34
Unike förskolor AB	Hästhagen	142	26	7	5,5	20,3
	Stenkulan	58	10	3	5,8	19,3
	Paletten	84	15	7	5,6	12
	Trollsländan	108	20	8	5,4	13,5

Ovanstående uppgifter samlades in av barn- och utbildningsförvaltningen våren 2022.

Jämförelsetal enligt Skolverkets statistik (2022): Antal barn per heltidstjänst i riket totalt är 5,1; Antal barn per legitimerad förskollärare i riket totalt är 12,5.

Samtliga enheter har lämnat rapportering kring hur arbetet med hållbar utveckling genomförs och exempel på hur förskolan stimulerar barnens intresse för hållbar utveckling utifrån de tre olika aspekterna – ekonomisk, social och miljömässig (ekologisk) hållbar utveckling; hur förskolans arbetssätt bidrar till att utveckla barnens förståelse för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra och hur förskolan skapar förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar bidrar till en hållbar utveckling. Enheterna har också lämnat exempel på rektors ansvar och hur rektor styr och organiserar utbildningen och undervisningen så att ett lärande för hållbar utveckling bidrar till att prägla förskolans utbildning i sin helhet.

2.3 Resultat – förskola

2.3.1 Förskolans värdegrund och uppdrag

”Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.”

Lpfö18, avsnitt 1, sid. 5

Utbildningen ska enligt förskolans läroplan, LpFö18, ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle.

Samtliga granskade förskolor anger att de använder den omgivande närmiljön som undervisningsmiljö för att lära om djur, natur och samhälle. Bergfoten, Cassiopeja, Klinten, Trollflöjten, Sagan och Unike nämner att barnen har intresserat sig för olika djur såsom insekter, maskar, fåglar och fjärilar och att detta i sin tur har påverkat undervisningens fortsatta innehåll. Rödkullan och Slottsparken har ett nära samarbete med en bondgård och har fött upp egna kycklingar i verksamheten.

Odling kan vara ett sätt att erbjuda barnen möjligheter att utforska, ställa frågor och samtala om naturens kretslopp och följa processen från frö till blomma, grönsak eller frukt. Bergfoten, Cassiopeja, Dibber, Klinten, Kryddan, Rödkullan, Slottsparken, Sagan, Trollebo, Trollflöjten, Vattenhjulet och Unike anger att de odlar i mindre eller större skala tillsammans med barnen.

Barnen ska enligt Lpfö18 ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling. Samtliga förskolor anger att de arbetar med att öka medvetenheten om hållbar utveckling hos barnen både i det som finns nära och globalt. Det sker till exempel genom medvetna handlingar och genom samtal, berättelser om barns olika livsvillkor och med hjälp av konkret material. Förskolan Sagan beskriver att barngruppen inom ramen för undervisningen grävde ner ting av olika material, glas, plast, metall och organiskt material, för att ge barnen insikt i att det som hamnar i naturen inte försvinner. Barnens reflektioner ledde till ytterligare undervisningstillfällen på förskolan.

Alla granskade förskolor anger att de gör medvetna val vid utformandet av lärmiljön inomhus. Det handlar till exempel om att använda natur- och återbruksmaterial, laga sådant som gått sönder och att hålla ordning och reda så att material och inredning håller längre. Detta förhållningssätt kan kopplas till såväl den ekonomiska som den ekologiska aspekten av hållbarhet.

Bergfoten, Dibber, Klinten, Lek och Lär, Brevik, Sagan, Teddybjörnen, Trollebo, Tyresö Montessoriskolas förskola och Unike uppger att de plockar skräp i förskolans närområde vid de vardagliga utflykterna eller vid organiserade så kallade skräpplockardagar. Flera förskolor – Dibber, Klinten, Kryddan, Lek och lär, Brevik, Rödkullan, Slottsparken, Sagan, Teddybjörnen, Trollebo, Trollflöjten, Tyresö montessoriskolas förskola, Vattenhjulet och Unike – nämner också att de sorterar materialet i kärl på förskolan, vid återvinningsstationer, eller både och, för att i samtal kring dessa aktiviteter uppmärksamma barnen på det ansvar vi människor har för att ta hand om naturen och miljön. Sagan har en årlig ”miljövecka” med undervisning kopplat till förskolans hållbarhetsmål.

Trollebo, Vattenhjulet, Kryddan, Cassiopeja, Dibber, Brevik, Rödkullan och Slottsparken arbetar aktivt med att uppmärksamma förskolornas matsvinn på

olika sätt. På förskolorna Rödkullan och Slottsparken går matsvinnet direkt till djuren på den närliggande bondgården och till förskolornas kaniner.

Flera förskolor använder sig av metod- och utbildningsmaterial i arbetet med hållbarhet, till exempel Sopsamlarmonster (källsortering), Kapten Reko (matsvinn) och Kompisböckerna av Linda Palm (värdegrund).

Utbildningen ska enligt Lpfö18 även lägga grunden till en hållbar social utveckling. Inom ramen för detta lyfter förskolorna fram arbetet med bemötande och relationer. Bergfoten lyfter fram förskolans projektarbete ”Att mötas” med fokus på hållbara relationer, Cassiopeja lyfter sitt utvecklingsprojekt inom normkritisk pedagogik och Sagan beskriver sitt arbete med värdeord.

Klinten, Kryddan, Rödkullan, Slottsparken och Brevik använder bland annat litteratursamtal som utgångspunkt för samtal med barnen om frågor som kan kopplas till arbetet med hållbar social utveckling. Även Dibber, Lek och Lär, Teddybjörnen, Trollflöjten, Tyresö montessoriskolas förskola och Unike lyfter upp olika delar i utbildningen och undervisningen som de arbetar med utifrån den sociala hållbarhetsaspekten såsom exempelvis samspel, empati, olikheter som berikar, att värna om varandra och att hjälpas åt.

Bergfoten, Cassiopeja, Dibber, Klinten, Sagan och Unike lyfter vikten av att organisera verksamheten utifrån ett hållbarhetsperspektiv, så att barnen exempelvis får möjlighet att leka och samtala i små grupper.

Barns hälsa och välbefinnande knyter an till den sociala hållbara utvecklingen. Enligt läroplanen ska utbildningen i förskolan planeras och genomföras på ett sådant sätt att den främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande (Lpfö18, sid. 7) och ge barnen förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande (Lpfö18, sid. 9).

Rödkullan och Slottsparken beskriver att förskolorna tar tillvara på barnens rörelseglädje och strävar efter att erbjuda barnen dans och rörelse vid flera tillfällen under dagen, men också att erbjuda barnen möjlighet att finna lugn, ro och vila. Trollflöjten anger att förskolan har stort fokus på att främja sång- och musikglädje och fysisk aktivitet. Lek och Lär skriver i sin verksamhetsplan att de bland annat använder musik, sång, drama och rörelse i sin undervisning. Unike anger att de i undervisningen och utbildningen aktivt arbetar med rörelse, vila och avkoppling samt att lägga grunden för goda matvanor. Kryddan arbetar återkommande med rörelseaktiviteter och beskriver att

förskolans varierande gård uppmuntrar till rörelse och lek. Teddybjörnen anger att barnen uppmuntras att delta i lekar som lockar till fysisk aktivitet och utmaning, till exempel rörelsepass inomhus eller hinderbana ute på gården. Tyresö montessoriskolas förskola lyfter att förskolans utemiljö ger utrymme till lek, aktivitet och rörelse och att närliggande skog och grönområden används aktivt och regelbundet. Brevik skriver i sin verksamhetsplan om att mat, hälsa och lärande hör ihop och att barnen ska få mat av god kvalitet och en trivsamt matmiljö. Dibber skriver om vikten av att ge barnen förståelse för att värna om mänsklig hållbarhet, till exempel väl avvägd dagsrytm med rörelse och vila under förskoledagen, begränsad och genomtänkt skärmtid, arbete med att utveckla respekt för alla människors integritet och rätten till sin egen kropp samt konflikthantering. Bergfoten beskriver att förskolans projektarbete kan bidra till att barnen får ett mer empatiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till omgivningen och att detta kan lägga grunden till en hållbar livsstil. På förskolan Cassiopeja uppmärksammas vikten av samtycke och att lyssna på gränser som människor sätter.

Ingen av förskolorna lyfter specifikt undervisning kopplat till skrivningarna i läroplanens första del, om att ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv (sid 1) och en positiv framtidstro ska präglade utbildningen (sid 5).

I förskolornas beskrivningar av utbildningen och undervisningen finns inte heller något som direkt kan kopplas till de övergripande målen i läroplanen om att i utbildningen utmana och stimulera barnens intresse för och kunskaper om natur, samhälle och teknik (sid 5, Lpfö18).

2.3.2 Mål och riktlinjer

"Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla ett växande ansvar för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället".

Lpfö18, 2.1 Normer och värden.

"Arbetslaget ska skapa förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling"

Lpfö18, 2.2 Omsorg utveckling och lärande.

Nedan följer ett urval exempel som förskolorna har lämnat kring hur förskolans arbetssätt kan bidra till att utveckla barnens förståelse för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra samt hur förskolan skapar förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar bidrar till en hållbar utveckling:

<i>Enhet</i>	<i>Exempel</i>
Karlavagnen, Kattfoten, Stjärnan (Dibber)	Uppmuntrar barnen till möten med barn från andra grupper på förskolan, har till exempel samlingar tillsammans för att lära känna varandra och på så sätt ökar respekten och förståelsen för varandras olikheter.
Lek och lär	Sagor kopplat till miljö och natur används i undervisningen, i bokform och som teckensagor och flanosagor.
Klinten	Förskolans undervisning bedrivs utifrån Montessori-pedagogiken. Inom pedagogiken betonas att allting har ett samband och att vi är beroende av varandra och naturen.
Kryddan	Det som naturen har att erbjuda i materialväg tas till vara: stenar kan bli matematikspel. Kottar och pinnar kan utgöra spännande miljöer vid lek med djur.
Brevik	I undervisningen förs samtal om vad vi människor får av djuren inom ”tema Bondgården”.
Rödkullan, Slottsparken (Rödkullans förskolor)	Lokaler nyttjas på ett sådant sätt att det möjliggör för små sammanhang och grupper.
Trollebo	Närområdet och skogen används som undervisningsmiljö
Trollflöjten	Barnen är med och påverkar och får kunskap om både ekonomiska och ekologiska faktorer, t ex genom att förbrukningen av material uppmärksammas
Bergfoten	Barnen har deltagit i en konstutställning på Tyresö kommunbibliotek. Även skräpplockardagen utgör en viktig roll i barnens förståelse för hur de kan vara med och påverka samhället
Cassiopeja	Förskolans undervisning bedrivs med Reggio Emilia-inspiration och utgår från barnens ”hundra språk” i samarbete med kamrater och medforskande pedagoger, vilket förutsätter en nyfikenhet på världen för både barn och vuxna.
Sagan	Förskolan har arbetat med att ge barnen insikt över hur mycket ritpapper som dagligen förbrukades. Genomskinliga backar införskaffades där allt spillpapper samlades och mättes. Som mätmarkör användes färgad tejp. Barn och pedagoger följde hur innehållet i backen minskade tills ingen tejp behövdes. Förskolan arbetar fortlöpande med målet och barnen har kommit med olika lösningar för att fortsätta minska förbrukningen
Teddybjörnen	På samlingar och i andra samtalssituationer ställs öppna frågor för att öka barnens inflytande. Projektarbeten genomförs utifrån barnens tolkningar, tankar och frågeställningar
Vattenhjulet	Arbetet med källsortering hjälper till att synliggöra människans påverkan på samhället och miljön men också vad vi kan göra för att minska vår påverkan
Tyresö montessoriskolas förskola	Att regelbundet vistas i skogen gör att naturen blir viktig för barnen
Hästhagen, Stenkulan, Paletten, Trollsländan (Unike förskolor)	Tillitsfulla relationer med barn och vårdnadshavare ses som viktiga, för att kunna ha dialoger om barnens hälsa och välmående

2.3.3 Rektorns ansvar

”Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen systematiskt och kontinuerligt och därmed verka för ökad måluppfyllelse”

Lpfö18, 2.8 Rektorns ansvar

Samtliga förskolor anger att det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till att utbildningen och undervisningen lägger grunden till ett växande intresse hos barnen för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.

Nedan följer ett urval exempel som förskolorna har lämnat i sin rapportering inom ramen för temagranskningen:

Enhet	Exempel
Karlavagnen, Kattfoten, Stjärnan (Dibber)	Sätter barnens bästa i fokus vid organisationsförändringar och gör så små förändringar som möjligt i både barn- och pedagoggrupper.
Lek och lär	Bedömer i sin utvärdering att barnens medvetenhet och kunskap om allemansrätten, konsekvenserna av nedskräpning, samt kännedom om återvinning, har ökat.
Klinten	Rektor möjliggör för reflektionsmöten för pedagogerna med gemensamt underlag att utgå ifrån samt enskild planeringstid som t ex kan användas till att förbereda material, miljö eller planera undervisningen om hållbar utveckling.
Kryddan	Pedagogerna observerar, reflekterar och dokumenterar kontinuerligt undervisningen tillsammans med barnen.
Brevik	Arbetar kontinuerligt med uppföljning av läroplansmålen. Dokumenterar på gruppnivå i loggböcker, individuellt i pärmar och med bilder på väggar.
Rödkullan, Slottsparken (Rödkullans förskolor)	Pedagogerna har veckovis reflektionstid samt månadsvis på APT och använder en given mall för utvärdering och planering, med syftet att synliggöra kvalitet och likvärdighet.
Trollebo	Rektor deltar vid avdelningarnas planeringsmöten och får på så sätt insyn och kan lättare följa upp avdelningarnas undervisning.
Trollflöjten	Pedagogerna har kontinuerlig möjlighet att reflektera och analysera kring undervisningen på individ- och gruppnivå.
Bergfoten (Tyresö kommun)	Använder ett kommungemensamt reflektionsdokument som ska säkerställa att de uppsatta målen kring hållbarhet nås: hållbara barngrupper, hållbara lärmiljöer, hållbara arbetslag mm.
Cassiopeja (Tyresö kommun)	Reflektionen i arbetslagen görs med pedagogisk dokumentation i syfte att utvärdera och utveckla verksamheten i enlighet med barnens intressen och processer i projektarbetet mot målen i läroplanen.
Sagan (Tyresö kommun)	Alla tre grundstenarna i hållbarhetsbegreppet är representerade i det systematiska kvalitetsarbetet. I årshjulet finns fyra temaveckor i syfte att fördjupa barnens utbildning inom några

	områden: kompisveckan, med syfte att uppmärksamma olikheter; värdegrundsveckan där all undervisning utgår från ett värdegrundstänk; miljöveckan där en av dagarna tillägnas skräpplockning och kulturveckan, då utbildningen utgår från kultur i olika former. Pedagogerna dokumenterar, utvärderar och analyserar undervisningen i temaveckorna kontinuerligt.
Teddybjörnen (Tyresö kommun)	Arbetar kontinuerligt med gemensamma reflektionsunderlag som ligger till grund för planering, genomförande och ett reflekterande arbetssätt.
Vattenhjulet (Tyresö kommun)	Mål och indikatorer som har arbetats fram hjälper till att hålla fokus på kvalitetsarbetet. Måldialog förs tillsammans med skolchef och andra rektorer.
Tyresö montessoriskolas förskola	De prioriterade målen inom det systematiska kvalitetsarbetet påverkar pedagogernas planering och undervisning, vilket i sin tur syftar till att väcka barnens intresse för hållbar utveckling på flera plan.
Hästhagen, Stenkulan, Paletten, Trollsländan (Unike förskolor)	Arbetade föregående utbildningsår med ”Hållbar framtid – barns relation till och dialog med sin närmiljö.” Gemensamt fokus i hela organisationen stöttar pedagogerna att utveckla undervisningen och utbildningen inom temat.

2.4 Sammanfattning och bedömning – förskola

Enheternas rapportering visar att samtliga förskolor erbjuder barnen undervisning kring hållbar utveckling. Det pågår en mångfald olika aktiviteter inom de tre aspekterna – ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. Inom undervisningens ramar får barnen möjlighet att reflektera och samtala kring människors olika val och hur de själva kan bidra till en hållbar utveckling. Naturen används som resurs i undervisningen, både på plats i olika naturmiljöer men också i de befintliga lärmiljöerna på förskolan.

Barn -och utbildningsförvaltningen bedömer att samtliga förskolor har bra fortlöpande undervisning kring hållbar utveckling, men att samtliga förskolor kan utveckla undervisningen när det gäller de delar i Lpfö18 som handlar om att ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv (sid 1) och att en positiv framtidstro ska präglade utbildningen (sid 5).

Samtliga förskolor kan utveckla undervisningen när det handlar om att i utbildningen utmana och stimulera barnen intresse för och kunskaper om natur, samhälle och teknik (sid 5, Lpfö18)

3 Pedagogisk omsorg

3.1 Styrdokument

Skollagen, kapitel 25 (2010:800)

Allmänna råd för pedagogisk omsorg (Skolverket 2012)

Vägledande styrdokument

Förskolans läroplan, Lpfö18 (Skolverket 2018)

3.2 Granskad pedagogisk omsorg

Huvudman	Enhetens namn	Antal barn oktober 2022
Eva Blomqvist	Lindalens familjedaghem	6
Jeanette Bjurner	Kringlan 10	5
Jill Johansson	Familjedaghemmet Barn 2000	3
Lena Berntzon	Stjärnan 149 <i>Verksamheten är pausad sedan juli 2022</i>	-
Patricia Järbrink	-	3
Vigdis Tengelsen	Myran	7
Katarina Erlandsson Harnesk	Steglitsen omsorg	1

3.3 Resultat – pedagogisk omsorg

”Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig.”

Lpfö18, avsnitt 1, sid. 5

3.3.1 Värdegrund och uppdrag

Enligt Skolverkets allmänna råd för pedagogisk omsorg (2012) har förutsättningarna som pedagogisk omsorg har för att genomföra verksamheten betydelse för barns utveckling och lärande. Att personalen har kompetens att kommunicera med, utmana, stimulera och möta både de yngre och de äldre barnen är en förutsättning för en god verksamhet som förbereder för fortsatt lärande. En annan aspekt för en god verksamhet är att det finns gott om material och redskap som inbjuder till att undersöka, utforska och leka samt kan användas på många olika sätt.

Samtliga enheter uppger att de erbjuder barnen aktiviteter utifrån de tre olika aspekterna av hållbarhet – social, ekonomisk och miljömässig. När det gäller den sociala aspekten handlar det till exempel om samtal kring människors lika värde, att vara rädda om varandra och att alla människor kan behöva hjälp vid olika tillfällen. När det gäller den ekonomiska aspekten beskriver

huvudmännen att de använder natur- och återbruksmaterial och samtalar med barnen om vikten av att vara rädd om material och leksaker. Några exempel: Eva Blomqvist och Vigdis Tengelsen skriver att de samtalar med barnen kring matsvinn. Kopplat till den miljömässiga (ekologiska) aspekten beskriver samtliga huvudmän att de plockar skräp, samt sorterar och återvinner material tillsammans med barnen. Patricia Järbrink uppger att hon läser bilderböcker, till exempel "Greta Gris återvinner" och att hon tillsammans med barnen sedan gör likadant som i boken. Jeanette Bjurner berättar att hon brukar plantera tomatfrön tillsammans med barnen och se hur de växer. Lena Berntzon beskriver att hon erbjuder barnen skapande aktiviteter med återvinningsmaterial. Jill Johansson uppger att barngruppen leker mycket i skogen eller bara blundar alldeles stilla och lyssnar på vinden, fågeln som kvittrar, hackspetten eller något som prasslar och knakar och menar att barnen därigenom lär sig att vara rädda om naturen.

3.4 Sammanfattning och bedömning – pedagogisk omsorg

Den pedagogiska omsorgen har inte samma krav att arbeta med hållbar utveckling som förskolorna. Enheternas rapportering visar dock att samtliga huvudmän erbjuder barnen olika aktiviteter kopplat till de tre aspekterna av hållbarhet – ekonomisk, social och miljömässig.